

Bava Metzia (Mishnah 94a-b)

השואל את הפרה ושאל בעליה עמה — **If one borrowed a cow and borrowed the services of its owner along with it,** או שכר בעליה עמה — **or hired its owner along with it** — או ששכר את הפרה ושאל בעליה עמה — **or, in the alternative, he borrowed the services of the owner or hired him and afterward he borrowed the cow** — and then in each of these cases **[the cow] died,** [the borrower] is exempted from liability, — **for it states: If its owner is with him, he shall not pay.** Since in both cases the cow's owner was in the borrower's service when the animal was lent, the borrower is exempt from liability.

ואחר כך שאל את הבעלים או שכרו — **and afterward borrowed the services of the owner or hired him** — and then **[the animal] died,** [the borrower] is liable, — **for it states: [If] its owner is not with him, he shall surely pay.**

Bava Metzia (Gemara 95a)

— **It was stated:** Rav Acha and Ravina argue about the law in **[the case of] negligence** on the part of a custodian who acquired responsibility for the object **with the owner** in his service. — **One sage said that [the custodian] is nonetheless liable, and one said that he is exempted** from liability.

The Gemara explains the rationale of the first opinion:

מקרא נדרש — **The one who said that [the custodian] is liable holds that** — **the verse, If its owner is with him, he shall not pay, is expounded** to shed light upon the passage that appears immediately **before it,** — **but not** upon the passage that appears **before** that which appears immediately **before it.** — **Therefore, the exemption of If its owner is with him is not written concerning an unpaid custodian,** who is expressly held liable for negligence, — **and also liability for negligence is not expressly written in [the passages of] a paid custodian and a borrower.** — **Therefore, in [the cases of] a paid custodian and a borrower [the law] is indeed derived by kal vachomer** from the case of an unpaid custodian for purposes of creating liability; — **but to exempt** the custodian when he was **“with the owner,”** — **even in [the cases of] a paid custodian and a borrower** — that is not possible! — **What is the reason?** — **When the verse, If its owner is with him, he shall not pay, is written regarding a borrower and a paid custodian,** — **it is written concerning only those liabilities that are explicitly written** in the two passages.

The Gemara now explains the rationale of the lenient opinion:

— **The one who said that [the custodian] is exempted** from liability held that — **the verse, If its owner is with him, he shall not pay, is expounded** to shed light upon the passage that appears immediately **before it** (i.e. the passage of the paid custodian) — **and,** additionally, upon the passage that appears **before** that which appears immediately **before it** (i.e. the passage of the unpaid custodian). — **And so when the exemption of If its owner is with him is written,** — **it is written concerning the unpaid custodian as well.**

פשיעה

חושן משפט (רצא, כח) - המפקיד אצל חבירו בין בחנם בין בשכר או השאילו או השכירו אם שאל השומר את הבעלים אם הדבר שלהם או שכרם הרי השומר פטור מכלום, אפילו פשע בדבר ששמר ואבד מחמת הפשיעה הרי זה פטור שנאמר אם בעליו עמו לא ישלם.

באר הגולה (שם) - ופסק כדברי המיקל על השואל וכן כתבו התוס' שם בשם ר"ח מטעם דכל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כדברי המיקל, אף על גב דהוי חומרא לגבי מפקיד מכל מקום חשוב קולא לפטור המוחזק.

היזק בידים

רמב"ם (הלכות אישות כא, ט) - האשה ששברה כלים בעת שעושה מלאכותיה בתוך ביתה פטורה, ואין זה מן הדין אלא תקנה, שאם אין אתה אומר כן אין שלום בתוך הבית לעולם אלא נמצאת נוהרת ונמנעת מרוב המלאכות ונמצאת קטטה ביניהם.

השגת הראב"ד - אמר אברהם, לא מן השם הוא זה אלא מפני שהיא שמירה בבעלים שהוא שכור לה בכל שעה.

מגיד משנה (שם) - טעם הראב"ד אינו לפי שהאשה היא ששכורה עם הבעל בכל שעה, אבל הוא אינו שכור עמה אלא בשעה שמתעסק בצרכיה.

משנה למלך (שם) - עיין... את הדבר הקשה דלא שאני ליה להראב"ד בין פשיעה בבעלים ובין מזיק בידים. גם הרב המגיד שדחה דברי הראב"ד מטעם אחר משמע דמודה ליה להראב"ד דאין חילוק בין פושע למזיק והוא פלא, וצריך עיון. שוב דקדקתי בדבר ומה שנראה הנכון דלעולם סבירא ליה להראב"ד דיש חילוק בין פושע למזיק לענין שמירה בבעלים. מיהו דוקא במתכוין להזיק אבל האשה ששברה שלא נתכוונה להזיק דין פושע דנין אותה... אף על גב דאדם מועד לעולם בין ער בין ישן ועל כרחך מטעם מזיק הוא לענין שמירה בבעלים שנייא.

משנה למלך (הלכות שכירות ב, ג) - אף על גב דאדם מועד לעולם היינו לשלם מה שהזיק, אבל לענין מזיק לא מתחייב.

מחנה אפרים (שומרים לט) - אדם המזיק לא הוי אלא במזיק בגופו כגון שנפל על הכלי ונשבר או בכחו אבל היכא דנפל הכלי מידו ונשבר אין זה אדם המזיק ולא מתחייב אלא כשהוא שומר חנם שקבל עליו לשמור.

בית מאיר (אבן העזר פ, יד) - נהי דסברתו מוכרחת בהראב"ד והרב המגיד דסבירא להו דכל עניני שוגג המזיקים בידים מיפטרו מטעם שמירה בבעלים, ואם כן אפשר דהמוחזק יוכל לומר קים לי כותייהו, אבל ראייה מש"ס או מתוס' לא ידענא באופן שהירושלמי ורמב"ם מיושב בפשוט, ואין דברי הרב המגיד שהוכיח נגד סברת הראב"ד דאין על האשה דין שמירה בבעלים מוכרחים.

ערך ש"י (אבן העזר שם) - מחמת קירוב הדעת סתמא לא קפיד ומוחל לו אם יארע לו בה היזק אף בפשיעה כיון דלא עשה היזק במזיד, ואם כן זה דוקא בשמירה בבעלים דכשמשכו לרשותו נתן או מחל לו בעל החפץ, מה שאין כן אינש דעלמא.

כשחייב אפילו בבעלים

חושן משפט (רצא, כו) - שומר שמסר לשומר חייב... אף על פי ששאל או שכר בבעלים.

נתיבות (רצא, לד) - נראה דמכל מקום דין שומר עליו להיות חייב בשליחות יד כדין שומר דלא מייעטיה קרא מדין שומר רק מדין תשלומין. [וע"ע קצות החושן שמו, א].

קצות החושן (שה, ב) - ונראה דאף על גב דשמירה בבעלים פטור אפילו מפשיעה אבל שכרו מיהא מפסיד, דלא גרע מעבדים ושטרות והקדשות דנשבעין ליטול שכרן... וכל שלא שמר כראוי מפסיד שכרו ואפילו בשמירה בבעלים. אלא דנראה דהיינו דוקא היכא דנתן לו שכר לשומר, אם כן כל שלא שמר כראוי אפילו שאין בו דין שמירה אבל שכרו מיהא מפסיד כיון שלא עשה מלאכתו ששכרו לכך לשומרו כתורת שומר שכר. אבל אומן שנוטל שכר עבור מלאכתו אלא שהוא ממילא שומר שכר כמו שוכר כיון דנהנה, ואם כן כיון דעשה מלאכתו מלאכת אומן ונאבד בענין שהוא פטור כגון שהיו בעלים עמו אם כן הוה ליה כמו חזרה ליד בעלים וכאלו נאנס דהוה ליה כמו חזרה ליד בעלים וצריכים לשלם שכרן... ואכתי צריך עיון. [והנתיבות שם מסיק דמפסיד שכרו].

Watching Contractor's Tool

Leaving it outside in the rain: פשיעה בבעלים שפטור

Using it and then it gets lost: חייב בשליחת יד אפילו בבעלים

Breaking it on purpose: חייב באדם המזיק

Dropping it when bringing it inside:

According to Beis Meir: Rambam holds that it is liable like המזיק and Raavad holds that it is not liable, and

Rambam is right.

According to Erech Shai: Raavad is right, and Rambam disagrees only because of Rav HaMagid's reason.